

Határozatok Tára

MACIEJ SZPUNAR
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2019. május 21.¹

C-94/18. sz. ügy

Nalini Chenchooliah
kontra
Minister for Justice and Equality

(a High Court [felsőbbíróság, Írország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Előzetes döntéshozatal – Uniós polgárság – 2004/38/EK irányelv – Az Unió polgárainak és családtagjaiknak valamely tagállam területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joga – Kedvezményezettek – A szabad mozgás jogát gyakorló olyan uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa, aki később visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba, ahol szabadságvesztés-büntetését tölti – A 2004/38 irányelvnek e harmadik országbeli állampolgár kiutasítására történő alkalmazhatósága – A 15. cikk és a VI. fejezet hatálya”

Tartalomjegyzék

I. Bevezetés	2
II. Jogi háttér	3
A. Az uniós jog	3
B. Az ír jog	4
III. Az alapeljárás alapjául szolgáló tényállás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás	6
IV. Elemzés	8
A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések által felvetett problémakör behatárolása	8
B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata	9
1. A 2004/38 irányelvnek N. Chenchooliah és uniós polgár házastársa helyzetére történő alkalmazásáról	10

¹ Eredeti nyelv: francia.

a) Előzetes észrevételek	10
b) A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalma statikus vagy dinamikus?	11
1) A Metock és társai ítélet	12
2) A Lounes ítélet	13
3) A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalom fejlődő jellege: a Metock és társai ítéletből, valamint a Lounes ítéletből levonandó tanulságok	14
c) Valamely uniós polgár és családtagjai szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának „életciklusa” a 2004/38 irányelv keretében	16
1) A 2004/38 irányelv eltérő alkalmazása	16
2) A jelen ügy és a Lounes ítélet alapjául szolgáló ügy között fennálló lényeges különbség	19
3) Uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának kiutasítása továbbra is a 2004/38 irányelv hatálya alá tartozik, amennyiben e polgár az állampolgársága szerinti tagállamba történő visszatérése következtében már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát a fogadó tagállamban	19
2. Az uniós polgároknak és harmadik országbeli állampolgár családtagjuknak a tartózkodási joguk lejárt miatti kiutasítására alkalmazandó korlátozásokról és eljárási biztosítékokról	21
a) A 2004/38 irányelv VI. fejezetének hatálya	21
b) A 2004/38 irányelv 15. cikkének értelmezése	22
V. Végkövetkeztetés	24

I. Bevezetés

1. Egy olyan európai uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa, aki valamely tagállamban – az állampolgársága szerinti tagállamba történő visszatérése miatt – már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát, a 2004/38/EK irányelv² hatálya alá tartozik-e a fogadó tagállamból történő kiutasítása céljából? Adott esetben ezen irányelv mely rendelkezéseit kell a kiutasítására alkalmazni? Ezen állampolgár az említett irányelv VI. fejezetének hatálya alá vagy a nem közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi alapon hozott kiutasítási határozatokra alkalmazandó eljárási biztosítékokra vonatkozó 15. cikke rendelkezéseinek hatálya alá tartozik?

2. E kérdések állnak a jelen ügy középpontjában, amelyek alapján a Bíróság először fogja értelmezni a 2004/38 irányelv eljárási biztosítékokra vonatkozó 15. cikkének (1) és (3) bekezdését.

² Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL 2004. L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.; a továbbiakban: 2004/38 irányelv).

II. Jogi háttér

A. Az uniós jog

3. A 2004/38 irányelvnek a „Kedvezményezett” címet viselő 3. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezik:

„Ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárookra, akik olyan tagállamba költöznek [helyesen: utaznak], vagy olyan tagállamban tartózkodnak, amelynek nem állampolgárai, valamint az őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó, a 2. cikk 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.”

4. Ezen irányelvnek a „Tartózkodás joga három hónapig” címet viselő 6. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az uniós polgárokat érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél birtokában külön feltételek és más formai követelmények nélkül három hónapig megilleti a tartózkodás joga egy másik tagállam területén.

(2) Az (1) bekezdés rendelkezéseit kell alkalmazni az érvényes útlevéllel rendelkező azon családtagokra is, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak.”

5. Az említett irányelvnek „A tartózkodási jog megtartása” címet viselő 14. cikke az (1), (2) és (4) bekezdésében a következőt mondja ki:

„(1) Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 6. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg nem jelentenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

(2) Az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek a 7., 12. és 13. cikkben előírt tartózkodási joggal, amíg megfelelnek az azokban meghatározott feltételeknek.

[...]

(4) Az (1) és (2) bekezdéstől eltérve, és a VI. fejezet rendelkezéseinek sérelme nélkül, nem hozható kiutasítási intézkedés az uniós polgárral vagy családtagjaival szemben, ha:

- a) az uniós polgár munkavállaló vagy önálló vállalkozó; vagy
- b) az uniós polgár álláskeresés végett utazott be a fogadó tagállam területére. Ebben az esetben az uniós polgár és családtagjai mindaddig nem utasíthatók ki, amíg az uniós polgár bizonyítani tudja, hogy állást keres, és tényleges esélye van a foglalkoztatásra.”

6. Ezen irányelv „Eljárási biztosítékok” címet viselő 15. cikkének (1) és (3) bekezdése a következőket mondja ki:

„(1) A 30. és 31. cikkben leírt eljárásokat hasonlóan kell alkalmazni az uniós polgár és családtagjai szabad mozgását nem közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi alapon korlátozó határozatokra.

[...]

(3) A fogadó tagállam nem írhat elő beutazási tilalmat olyan kiutasítási határozattal összefüggésben, amelyre az (1) bekezdést kell alkalmazni.”

7. A 2004/38 irányelv „Általános elvek” címet viselő 27. cikke értelmében:

„(1) E fejezet rendelkezéseire is figyelemmel, a tagállamok korlátozhatják az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát, állampolgárságra tekintet nélkül, közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból. Ezek az okok nem szolgálhatnak gazdasági célokat [helyesen: Ezen okokra gazdasági célok érdekében nem lehet hivatkozni].

(2) A közrendi vagy közbiztonsági okokból hozott intézkedéseknek meg kell felelniük az arányosság elvének, és kizárólag az érintett egyén személyes magatartásán alapulhatnak. Korábbi büntetőítéletek önmagukban nem képezhetik ezen intézkedések meghozatalának az alapját.

Az érintett egyén személyes magatartása valódi, közvetlen és kellően súlyos veszélyt kell, hogy jelentsen a társadalom valamely alapvető érdekére. Az adott ügyszökhöz közvetlenül nem kapcsolódó, vagy az általános megelőzési megfontolásokon alapuló indokolások nem elfogadhatóak.

[...]

8. Ezen irányelvnek „A határozatokról szóló értesítés” címet viselő 30. cikke értelmében:

„(1) Az érintett személyeket írásban értesítik a 27. cikk (1) bekezdése alapján hozott határozatokról, oly módon, hogy megérthessék annak tartalmát, és a rájuk vonatkozó következtetéseket [helyesen: és joghatásait].

(2) Az érintett személyeket teljes mértékben [helyesen: pontosan és teljes körűen] tájékoztatják azokról a közrendi, közbiztonsági és közegészségügyi okokról, amelyeken az ügyükben hozott határozat alapult, kivéve ha ez ellentétes a nemzetbiztonsági érdekekkel.

(3) A határozat meghatározza azt a bíróságot vagy közigazgatási hatóságot, amelyhez az érintett személy fellebbezést nyújthat be, valamint a fellebbezésre nyitva álló határidőt, és adott esetben azt az időt, amelyen belül az érintett személynek el kell hagynia a tagállam területét. Kellően megalapozott sürgős eseteket kivéve, a terület elhagyására nyitva álló határidő nem lehet kevesebb, mint az értesítés napjától számított három [helyesen: egy] hónap.”

9. Az említett irányelv „Eljárási biztosítékok” címet viselő 31. cikkének (1) és (3) bekezdése az alábbiakat írja elő:

„(1) Az érintett személyek bírósági vagy adott esetben közigazgatási jogorvoslatot kezdeményezhetnek a fogadó tagállamban a velük szemben közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból hozott határozat megfellebbezésére vagy felülvizsgálatára.

[...]

(3) A jogorvoslati eljárásokban lehetővé kell tenni a határozatok jogszerűségének, valamint azon tényeknek és körülményeknek a vizsgálatát, amelyeken a tervezett intézkedés alapult. Biztosítani kell, hogy a határozat ne legyen aránytalan, különösen a 28. cikkben megállapított követelményekre tekintettel.”

B. Az ír jog

10. A 2004/38 irányelvet átültető ír szabályozást jelenleg a European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015 (az Európai Közösségekről [személyek szabad mozgása] szóló 2015. évi rendelet, a továbbiakban: 2015. évi rendelet) tartalmazza.

11. A European Communities (Free Movement of Persons) (n° 2) Regulations 2006-ot (az Európai Közösségekről [személyek szabad mozgása] szóló, 2006. évi 2. rendelet, a továbbiakban: 2006. évi rendelet) a 2015. évi rendelet a váltotta fel, és 2016. február 1-jén lépett hatályba.

12. Az Immigration Act 1999 (1999. évi bevándorlási törvény) 3. szakasza szabályozza a Minister for Justice and Equality (igazság- és egyenlőségügyi miniszter, Írország; a továbbiakban: miniszter) jogkörét a kiutasítási határozatok (*deportation orders*) meghozatalára vonatkozóan.

13. Az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakaszának (1) bekezdése szerint a miniszter kiutasítási határozatot hozhat „annak érdekében, hogy a határozattal érintett külföldit az ország területének a határozatban említett határidőben történő elhagyására kötelezze és megtiltsa a jövőben az annak területére való belépést.”

14. E törvény 3. szakasza (2) bekezdésének h) és i) pontja alapján kiutasítási határozat hozható azokkal a személyekkel szemben, akik „a miniszter álláspontja szerint megsértették az ország területére vízi vagy szárazföldi úton történő belépésre vagy az országban való tartózkodásra jogosító engedélyre vonatkozóan a velük szemben előírt korlátozást vagy feltételt”, vagy „akinek kiutasítása a miniszter álláspontja szerint a közjót szolgálja”.

15. Az említett törvény 3. szakasza (3) bekezdése a) pontjának megfelelően, amikor a miniszter kiutasítási határozattervezetet fogad el, írásban – az indokolással együtt – értesíti az érintett személyt.

16. Az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakaszának (4) bekezdése előírja, hogy az említett tervezetről szóló értesítésnek többek között a következőket kell tartalmaznia:

- arról való tájékoztatást, hogy az érintett személy tizenöt munkanapon belül észrevétel tehet;
- arról való tájékoztatást, hogy az érintett személy jogosult az ország területét önként elhagyni, mielőtt a miniszter határoz az ügyben és arról való tájékoztatást, hogy az érintett személy köteles a minisztert tájékoztatni az ország területének elhagyása érdekében tett intézkedésekről;
- arról való tájékoztatást, hogy az érintett személy tizenöt munkanapon belül beleegyezhet egy kiutasítási határozat elfogadásába, amelyet követően a miniszter köteles az érintett személynek az ország területéről történő kiutasítását a lehető leghamarabb megszervezni.

17. E törvény 3. szakasza (3) bekezdése b) pontjának i. alpontja értelmében, amennyiben az érintett személy észrevételeket tesz, a miniszter köteles azokat a határozathozatalt megelőzően figyelembe venni.

18. Az említett törvény 3. szakasza (6) bekezdésének megfelelően a miniszter köteles – annak értékelése érdekében, hogy kell-e kiutasítási határozatot hozni – a körülmények összességét figyelembe venni, mint például az érintett személynek az ország területén történő tartózkodásának időtartama és kapcsolata az említett országgal, a szakmai pályafutása és a foglalkoztatási kilátásai (beleértve az önálló vállalkozói tevékenységet) mind az országban, mind – amennyiben az releváns és megállapítható – az ország területén kívül tanúsított jelleme és magatartása, humanitárius megfontolások, a közjó, valamint a nemzetbiztonsághoz és a közrendhez kapcsolódó megfontolások.

19. Valamely kiutasítási határozat elfogadása érdekében a miniszter köteles figyelembe venni a visszaküldés valamennyi veszélyét, valamint a jogokat is, például az érintett személynek azon jogait, amelyek az ír alkotmányból és/vagy az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt egyezményből (kihirdette: az 1993. évi XXXI. törvény) eredhetnek.

20. Egy már elfogadott kiutasítási határozat határozatlan időtartamig hatályban marad. Az érintett személy ugyanakkor kérheti egy ilyen határozat módosítását vagy visszavonását az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakaszának (11) bekezdése alapján. A miniszter köteles meghatározni a kiutasítási határozat visszavonása iránti kérelem vizsgálata során, hogy a kérelmező meghatározott-e a körülményeiben az e határozat elfogadása óta bekövetkezett olyan változást, amely a visszavonást igazolja. Ilyen körülmény lehet különösen az, ha az érintett személy olyan uniós polgár családtagja, aki Írországból az uniós jog által számára biztosított szabad mozgás jogát gyakorolja.

III. Az alapeljárás alapjául szolgáló tényállás, az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések és a Bíróság előtti eljárás

21. Nalini Chenchooliah mauritiusi állampolgár 2005 februárjában hallgatói vízummal érkezett Írországra, és egymást követő tartózkodási engedélyekkel 2012. február 7-ig ott tartózkodott. 2011. szeptember 13-án házasságot kötött egy portugál állampolgárral. 2012. február 2-án tartózkodási kártyát kért, arra hivatkozással, hogy uniós polgár házastársa. E kérelmet követően a miniszter több ízben kiegészítő információkat kért N. Chenchooliahtól, amelyeket ő a 2012. május 25-i levélben részben megadott. 2012. augusztus 27-i levelében N. Chenchooliah határidő hosszabbítást kért, annak érdekében, hogy munkaszerződés bemutatásával tanúsítsa, hogy a házastársa munkaviszonyt létesített.

22. 2012. szeptember 11-i határozatával a miniszter elutasította N. Chenchooliah tartózkodási kártya iránti kérelmét a következő indokokkal:

„Mivel nem bizonyította, hogy az uniós polgár Írországból gazdasági tevékenységet folytat, a miniszter nincs meggyőződve arról, hogy az illető munkaviszonyon vagy önálló vállalkozói tevékenységen keresztül, tanulmányok folytatása révén, önhibáján kívüli munkanélküliségből eredően gyakorolja jogait, vagy kellő forrásokkal rendelkezik a [2006. évi] rendelet 6. cikke (2) bekezdése a) pontja követelményeinek megfelelően. Következésképpen Ön nem rendelkezik [Írországból] tartózkodási joggal a [2006. évi] rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján.”

23. 2012. október 15-i levelében N. Chenchooliah bizonyította, hogy a házastársa két hete egy étteremben dolgozik, és kérte a 2012. szeptember 11-i határozattal szembeni felülvizsgálati kérelem benyújtására rendelkezésére álló határidő meghosszabbítását. 2012. október 31-i levelében a miniszter hozzájárult az említett határidő meghosszabbításához. A felülvizsgálat keretében a miniszter kiegészítő információkat kért és jelezte, hogy amennyiben azokat a kérelmező nem adja meg tíz munkanapon belül, az ügy iratait átadja a kiutasítási intézkedésekért felelős osztály részére. Mivel N. Chenchooliah nem közölt semmilyen új információt közel két évig, a 2012. szeptember 11-i határozat jogerőssé vált.

24. 2014. július 17-i, közvetlenül a miniszternek címzett levelében N. Chenchooliah jelezte, hogy a házastársa egy büntetőítélet következtében 2014. június 16. óta büntetés-végrehajtási intézetben van Portugáliában, és a személyes helyzetére hivatkozva kérte, hogy engedélyezzék az Írországból való maradását. A miniszter személyi titkára megkapta e levelet, és 2014. július 18-án igazolta annak átvételét. Mindazonáltal úgy tűnik, hogy a minisztériumi főosztály illetékes csoportja 2014. szeptember 15. előtt nem kapta meg az említett levelet.

25. Időközben a miniszter a 2014. szeptember 3-i levelében tájékoztatta N. Chenchooliaht, hogy kiutasítási határozat meghozatalát tervezik vele szemben, azzal az indokkal, hogy az uniós polgár házastársa több mint három hónapig úgy tartózkodott Írországból, hogy nem felelt meg a – 2004/38 irányelv 7. cikkének (2) bekezdését az ír jogba átültető – 2006. évi rendelet 6. cikkének (2) bekezdésében foglalt követelményeknek, így már nem volt joga Írországból tartózkodni.

26. Az N. Chenchooliaht képviselő ügyvédek a 2015. november 26-i levelükben különösen N. Chenchooliah hosszú ideje fennálló írországi tartózkodására, szakmai pályafutására, valamint foglalkoztatási kilátásaira hivatkozva kérték, hogy a miniszter az ír jog alapján őt megillető mérlegelési jogkör alapján adjon N. Chenchooliah részére tartózkodási engedélyt.

27. 2016. november 15-i levelében a miniszter tájékoztatta N. Chenchooliaht, hogy nem hajtja végre a kiutasítási határozatot, azonban kiutasítási eljárást indít az 1999. évi bevándorlási törvény 3. cikke alapján. E levélhez csatolták a kiutasítási határozat tervezetét, amelyre vonatkozóan észrevételek tételére hívták fel N. Chenchooliaht. E határozattervezet azon alapult, hogy N. Chenchooliah 2012. február 7. óta jogellenesen tartózkodott Írországbán,³ és a miniszter azon álláspontján, amely szerint a kiutasítása lehetővé teszi a közjó biztosítását. E levélhez egy korábbi, 2016. október 21-én kelt határozatot csatoltak, amely megerősítette, hogy a miniszter úgy határozott, hogy nem fogad el kiutasítási és az országba történő beutazási tilalmat elrendelő határozatot N. Chenchooliahval szemben a 2006. évi rendelet és a 2015. évi rendelet átmeneti rendelkezései alapján.

28. 2016. december 12-én a kérdést előterjesztő bíróság engedélyezte N. Chenchooliah részére a 2016. október 21-i határozat bírósági felülvizsgálatára irányuló, valamint egy olyan kérelem benyújtását, amely megtiltja a miniszternek, hogy kiutasítási határozatot fogadjon el vele szemben. E bíróság ezenkívül ideiglenes intézkedéseket fogadott el, amelyek arra irányultak, hogy megakadályozzák N. Chenchooliah elleni kiutasítási eljárásnak a bírósági jogorvoslatról történő határozathozatalt megelőző folytatását.

29. Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy N. Chenchooliah azért fordulhatott bírósági felülvizsgálat iránti kérelemmel a kérdést előterjesztő bírósághoz, mert uniós polgár házastársaként – akinek az uniós polgár családtagjának járó tartózkodási kártya iránti kérelmét a miniszter intézte – olyan személy, akire a 2004/38 irányelv és a 2015. évi rendelettel módosított 2006. évi rendelet alkalmazandó volt és továbbra is alkalmazandó.

30. A kérdést előterjesztő bíróság úgy véli, hogy a Bíróság ez idáig még nem határozott arról a kérdéssel, hogy egy uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa továbbra is a 2004/38 irányelv hatálya alá tartozik-e ezen irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „kedvezményezettként”, és következésképpen az alapügyben szóban forgóhoz hasonló helyzetben, ahol az említett uniós polgár visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba a szabadságvesztés-büntetés letöltése érdekében, tehát a fogadó tagállamban már nem gyakorolja az uniós jog által biztosított szabad mozgáshoz való jogát, egy ilyen állampolgárnak a tartózkodási helye szerinti fogadó tagállamból történő kiutasítását a 2004/38 irányelv 27., 28. és 31. cikke szabályozza-e.

31. A kérdést előterjesztő bíróság e tekintetben a 2014. április 29-i Igunma v. Governor of Wheatfield Prison és társai ítéletére ([2014] IEHC., 218) hivatkozik, amelyben úgy ítélte meg, hogy e kérdésre igenlő választ kell adni azon alapvető okból, hogy abban az esetben, amennyiben egy harmadik országbeli állampolgár olyan időpontban köt jogszerűen házasságot egy uniós polgárral, amikor ez utóbbi az uniós jogból eredően a fogadó tagállamban való szabad mozgáshoz és/vagy tartózkodáshoz való jogát gyakorolja, az ilyen állampolgár a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” minőségében továbbra is ezen irányelv hatálya alá tartozik, még akkor is, ha később megtagadják vele szemben az említett irányelv 7. cikke szerinti tartózkodási jogot arra hivatkozással, hogy az uniós polgár nem vagy már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát. Mivel egy ilyen helyzetben a 2004/38 irányelv továbbra is alkalmazandó, az említett állampolgárt csak ezen irányelv VI. fejezetének rendelkezéseivel összhangban lehet kiutasítani. A kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy ezen ítéletből levonható és a jelen ügyre alkalmazható esetleges tanulságokat vitatták előtte.

3 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy 2012. november 7. az az időpont, amikor a felperesnek mint hallgatónak adott utolsó engedély lejárt.

32. Ami ezen ítéletet illeti, a miniszter bírálta annak megalapozottságát, különösen arra hivatkozással, hogy az figyelmen kívül hagyja az ügy egy lényeges elemét, nevezetesen, hogy egy uniós polgár családtagja nem tartozik a 2004/38 irányelv hatálya alá, ha ezen uniós polgár nem gyakorolja ténylegesen a szabad mozgáshoz való jogát. Ilyen esetben az e családtag kiutasítására vonatkozó határozatot nem ezen irányelv VI. fejezetének rendelkezései szabályozzák, hanem a nemzeti idegenrendészeti jog. Egyébiránt az ezzel ellentétes értelmezés a közrendre vagy közbiztonságra gyakorolt veszély bizonyítását tenné szükségessé, ami nagyon nehezé, sőt gyakorlatilag lehetetlenné tenné az uniós polgárok olyan harmadik országbeli házastársainak kiutasítását, akik egy bizonyos időszakban csak átmenetileg, a házastársuk tevékenysége folytán rendelkeztek tartózkodási joggal a fogadó tagállamban, függetlenül a jelenlegi tevékenységtől, vagy attól a helytől, ahol ettől kezdve ezen uniós polgárok tartózkodnak, amely lehet akár az Unión kívül is.

33. N. Chenchooliah ellenben azt állította, hogy a szóban forgó ítélet alátámasztja azon álláspontját, amely szerint olyan személyként, aki egy bizonyos időpontban a házasságára tekintettel legalább átmenetileg három hónapos tartózkodási joggal rendelkezett a 2004/38 irányelv 6. cikke alapján, a későbbiekben továbbra is ezen irányelv hatálya alá tartozik, tehát csak az említett irányelv által előírt szabályok és biztosítékok betartásával lehet kiutasítani a fogadó tagállam területéről.

34. E körülmények között határozott úgy a High Court (felsőbbíróság, Írország) a Bíróság Hivatalához 2018. február 12-én érkezett, 2018. január 16-i ítéletében, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Amennyiben egy olyan uniós polgár házastársától, aki a 2004/38 irányelv 6. cikke szerinti szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta, megtagadják a 7. cikk szerinti tartózkodási jogot azon az alapon, hogy a szóban forgó uniós polgár nem, vagy már nem gyakorolja az érintett fogadó tagállamban az Európai Unió szerződéseiből eredő jogait, és amennyiben indítványozzák a házastárs kiutasítását az adott tagállamból, ezt a kiutasítást [a 2004/38] irányelv rendelkezései alapján és azoknak megfelelően kell-e végrehajtani, vagy az a tagállam nemzeti jogának hatálya alá tartozik?
- 2) Amennyiben a fenti kérdésre az a válasz adandó, hogy a kiutasítást [a 2004/38] irányelv rendelkezései alapján kell végrehajtani, a kiutasításra ezen irányelv VI. fejezete, és különösen annak 27. és 28. cikke alapján, és annak megfelelően kell-e sort keríteni, vagy a tagállam ilyen körülmények között az irányelv más rendelkezéseire, egyebek mellett a 14. és 15. cikkére támaszkodhat?”

35. Az alapeljárás felei, a dán, a holland, az osztrák kormány, valamint az Európai Bizottság nyújtott be írásbeli észrevételeket.

36. A 2019. január 15-i tárgyaláson az alapeljárás felperese, a dán és a holland kormány, valamint a Bizottság nevében terjesztettek elő szóbeli észrevételeket.

IV. Elemzés

A. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések által felvetett problémakör behatárolása

37. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseknek az uniós jog szempontjából történő vizsgálatát megelőzően szükséges a jelen ügy által érintett problémakör körülhatárolása.

38. Először is megjegyzendő, hogy az alapeljárásban szóban forgó helyzetben N. Chenchooliah mauritiusi állampolgár számára az illetékes hatóságok engedélyezték, hogy hallgatóként Írországbán tartózkodjon 2005 és 2012 között. Miután e közel hétéves időszakban N. Chenchooliah jogszerűen Írországbán tartózkodott, házasságot kötött egy portugál állampolgárral, és uniós polgár házastársaként tartózkodási kártyát kért.

39. E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban foglalt körülményekből kitűnik, hogy N. Chenchooliah uniós polgár házastársa a szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta, amikor elhagyta Portugáliát és Írországba, az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba utazott, és ott tartózkodott, ahol legalább tizenöt napig dolgozott. Mindazonáltal visszatért Portugáliába, ahol 2014. június 16. óta szabadságvesztés-büntetését tölti, míg N. Chenchooliah Írországbán maradt.

40. Ezt követően meg kell jegyezni, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság utal, hogy N. Chenchooliah ezen uniós polgárral kötött házasságából eredően, azon időszakban, amelyben ez utóbbi a szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta Írországbán, legalább ebben az időszakban a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállással rendelkezett. Az uniós polgár házastársának tartózkodási jogából eredő, a 2004/38 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése szerinti származékos tartózkodási jog iránti kérelmét azonban a miniszter a 2012. szeptember 11-i jogerős határozattal elutasította, azzal az indokkal, hogy N. Chenchooliah nem rendelkezett tartózkodási joggal Írországbán a – 2004/38 irányelv 7. cikkének (2) bekezdését⁴ az ír jogba átültető – 2006. évi rendelet 6. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján.

41. Végül, amint az az írásbeli észrevételekből kitűnik és amint azt a tárgyaláson megerősítették, N. Chenchooliah nem vitatja a miniszter említett határozatát, és ennél fogva nem kér a 2004/38 irányelv alapján az uniós polgár házastársa tartózkodási jogából származtatott tartózkodási jogot. Ellenkezőleg, azt állítja, hogy mivel a 2004/38 irányelv rendelkezéseinek megfelelően tartózkodott Írországbán, kizárólag az ezen irányelvet és különösen annak 27. és 28. cikkét átültető, releváns rendelkezések betartásával lehet vele szemben kiutasítási határozatot hozni, és az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakasza alapján hozott határozat alapján nem utasítható ki, amely egyben határozatlan időre Írországba történő beutazási tilalmat rendel el hivatalból.

B. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések vizsgálata

42. A két előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével, amelyeket együtt kell vizsgálni, a kérdést előterjesztő bíróság lényegében azt kívánja megtudni, hogy a 2004/38 irányelvet és különösen a VI. fejezetének vagy a 15. cikkének rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azok alkalmazandók egy harmadik országbeli állampolgárral szemben azzal az indokkal hozott kiutasító határozatra, hogy e személy már nem rendelkezik ezen irányelv címén tartózkodási joggal, amennyiben ezen állampolgár

⁴ Lásd: jelen indítvány, 23. pont. Meg kell jegyezni, hogy a Bizottság az írásbeli észrevételeiben bevezetéképpen jelzi, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból látszólag az tűnik ki, hogy az ír hatóságok N. Chenchooliah tartózkodási kártya iránti kérelmének elutasítását kizárólag arra a kérdésre alapították, hogy az uniós polgárnak minősülő házastárs *személyesen elegendő forrással rendelkezik-e* és tud-e ennek érdekében munkaszerződést bemutatni. Márpedig a Bizottság emlékeztet arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából következik, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjában előírt azon követelményt, hogy elegendő forrással „rendelkezzenek”, úgy kell értelmezni, hogy „elegendő, ha az uniós polgárok ilyen fedezettel rendelkeznek, e rendelkezés a legcsekélyebb mértékben sem írja elő a fedezet eredetét, és ezt a fedezetet például [a] harmadik ország állampolgár[a] [...] is biztosíthatja. Ugyanis, amint azt a Bíróság már szintén megállapította, az anyagi fedezet elegendő voltára vonatkozó feltétel olyan értelmezése, miszerint az érintettnek saját magának kell rendelkeznie e forrásokkal, anélkül hogy e tekintetben hivatkozhatna az őt kísérő családtagjának forrásaira, a 2004/38 irányelv által megszabott feltételt még kiegészítené a fedezet eredetére vonatkozó előírással, ami az EUMSZ 21. cikk által biztosított szabad mozgás és tartózkodás alapvető jogának gyakorlásába való aránytalan beavatkozás lenne, mivel nem szükséges a kizárt cél – azaz a tagállamok költségvetése védelmének – megvalósításához”. Lásd: 2015. július 16-i Singh és társai ítélet (C-218/14, EU:C:2015:476, 74. és 75. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Még ha egyet is értek a Bizottság ezen elemzésével, kiemelendő, hogy nem csupán a Bíróság nem rendelkezik kellő információval a szóban forgó helyzet vizsgálatához, hanem különösen a miniszter 2012. szeptember 11-i, N. Chenchooliah által nem vitatott határozata sem, amely jogerőssé vált. Lásd: jelen indítvány, 22. pont.

akkor kötött házasságot egy uniós polgárral, amikor e polgár az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba való utazása és ott-tartózkodása révén a szabad mozgáshoz való jogát az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján gyakorolta, majd később visszatért az állampolgársága szerinti tagállamba.

43. Máris meg kell jegyezni, hogy a felperes, a Bizottság, a miniszter és a jelen ügyben részt vevő kormányok álláspontja eltér ezzel kapcsolatban. Míg N. Chenchooliah és a Bizottság azt állítja, hogy az alapügyben szóban forgó helyzet, nevezetesen valamely uniós polgár családtagjának egy tagállam által azzal az indokkal történő kiutasítása, hogy az említett uniós polgár ott már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát, a 2004/38 irányelv hatálya alá tartozik,⁵ az Írország által támogatott miniszter, valamint a dán, a holland és az osztrák kormány ellentétes álláspontot képvisel. A kérdést előterjesztő bíróságot illetően, amint az a jelen indítvány 31. pontjából kitűnik, e bíróság a High Court (felsőbíróság, Írország) 2014. április 29-i Igunma v. Governor of Wheatfield Prison és társai ítéletre ([2014] IEHC., 218) utal, amelyben úgy ítélte meg, hogy a 2004/38 irányelvet az alapügyben szóban forgóhoz hasonló esetben alkalmazni kell.⁶

44. Következésképpen a kérdést előterjesztő bíróság kérdéseire történő válaszadáshoz szükségesnek tartom előzetesen meghatározni, hogy a 2004/38 irányelv alkalmazható-e, és milyen mértékben alkalmazható a jelen esetben. E célból vizsgálni fogom a Bíróság releváns ítélkezési gyakorlatát, amely véleményem szerint a kérdést előterjesztő bíróság számára hasznos információkkal szolgál.

1. A 2004/38 irányelvnek N. Chenchooliah és uniós polgár házastársa helyzetére történő alkalmazásáról

a) Előzetes észrevételek

45. Az uniós polgárság bevezetésének másnapján és három évvel a Grzelczyk ítélet⁷ kihirdetését követően, amelyben a Bíróság először pontosította, hogy az uniós polgárság jogállás célja, hogy a tagállamok állampolgárainak alapvető jogállása legyen⁸, elfogadták a 2004/38 irányelvet, annak érdekében, hogy ezen új jogálláshoz igazítsák a szabad mozgásra és tartózkodásra vonatkozó, a 2000-es évek elejétől hatályban lévő szabályozást.⁹

5 A Bizottság szerint a kiutasítási intézkedéseket következőképpen az ezen irányelvet átültető nemzeti jogszabálynak megfelelően kell elfogadni.

6 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ebben az ügyben a harmadik országbeli kérelmezőnek, P. Igunmának nem adták meg az írországi tartózkodási engedélyt, azzal az indokkal, hogy uniós állampolgár házastársát nem tekintették az uniós jogból eredő jogait a tartózkodási engedély iránti kérelem időpontjában gyakorló személynek. Az ügy háttérében az áll, hogy P. Igunmát őrizetbe vették, a vele szemben azt megelőzően hozott kiutasítási határozat végrehajtása céljából, hogy házastársával Írországban házasságot kötött volna. Az ebben az ügyben felvetett alapvető kérdés arra vonatkozott, hogy P. Igunmát a 2004/38 irányelv és az ezt átültető ír rendeletek hatálya alá tartozó személynek lehet-e tekinteni. A kérdést előterjesztő bíróság megállapította, hogy a 2004/38 irányelv és az ezt átültető ír rendeletek alkalmazandók P. Igunmára, és hogy következőképpen csak az ír rendeleteknek megfelelően elfogadott kiutasítási határozattal lehet őt az országból kiutasítani. Ezen ítélet 32. pontjában e bíróság megjegyezte, hogy a kitoloncolási és a kiutasítási határozat eltér egymástól, az egyikük, mivel kitoloncolási határozat, korlátlan ideig érvényes. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a kiutasítási határozat a végrehajtásával érvényét veszti, legalábbis annyiban, hogy nem jár határozatlan ideig fennálló kiutasítással.

7 2001. szeptember 20-i ítélet (C-184/99, EU:C:2001:458, 31. pont).

8 E pontosításra, amely a Bíróság ítélkezési gyakorlatában kellően kidolgozásra került, a közelmúltban a 2018. december 10-i Wightman és társai ítélet (C-621/18, EU:C:2018:999, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat) emlékeztet.

9 Lásd: 2004/38 irányelv, (3) preambulumbekkezdés.

46. A 2004/38 irányelv (1)–(4) és (11) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy annak célja mindenekelőtt „hogy megkönnyítse és megerősítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni jogának a gyakorlását, amelyet közvetlenül az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése biztosít az uniós polgároknak”¹⁰. A Bíróság továbbá pontosította, hogy ezen irányelv megállapítja, amint az 1. cikkének a) pontjából is kitűnik, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jognak az uniós polgárok és családtagjaik által történő gyakorlására vonatkozó feltételeket.¹¹

b) A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalma statikus vagy dinamikus?

47. A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése, amely meghatározza annak személyi hatályát, úgy rendelkezik, hogy ezt az irányelvet kell alkalmazni mindazokra az uniós polgárokra, akik olyan tagállamba „költöznek [helyesen: utaznak]”, vagy olyan tagállamban „tartózkodnak”, amelynek nem állampolgárai, valamint az „őket kísérő vagy hozzájuk csatlakozó”, az említett irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározott családtagjaikra.¹²

48. E rendelkezésből a Bíróság értelmezése szerint az következik, hogy a 2004/38 irányelv alapján kizárólag a 3. cikke értelmében vett kedvezményezettnek keletkezik *joga a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz*. Ilyen kedvezményezett lehet az uniós polgár (aki olyan tagállamba utazik, vagy olyan tagállamban tartózkodik, amelynek nem állampolgára), vagy a 2004/38 irányelv 2. cikkének 2. pontjában meghatározottak szerinti családtagja (aki őt kíséri, vagy hozzá csatlakozik).¹³ E tekintetben a Bíróság állandó ítélezési gyakorlatából következik, hogy a 2004/38 irányelv nem biztosít semmilyen önálló jogot az uniós polgárok valamely harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjai számára. Ily módon az ilyen állampolgárokra az ezen irányelv által ruházott esetleges jogok az érintett uniós polgár szabad mozgáshoz való jogának gyakorlása miatt őt megillető jogokból származtatott jogok.¹⁴

49. A jelen ügyben nyilvánvaló, hogy *N. Chenchooliah házastársa*, aki a szabad mozgás jogát gyakorolta, amikor az Írországra történő utazás és ott-tartózkodás érdekében elhagyta az állampolgársága szerinti tagállamot, vagyis Portugáliát, a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá tartozott. Következésképpen, amint arra a kérdést előterjesztő bíróság utalt, *N. Chenchooliah* is, legalább abban az időszakban, amelyben portugál házastársa a szabad mozgás jogát gyakorolta Írországra, ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett¹⁵

10 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 59. és 82. pont); 2014. március 12-i O. és B. ítélet (C-456/12, EU:C:2014:135, 35. pont); 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

11 2011. május 5-i McCarthy ítélet (C-434/09, EU:C:2011:277, 33. pont); 2014. március 12-i O. és B. ítélet (C-456/12, EU:C:2014:135, 41. pont).

12 A jelen indítványban a „kedvezményezett” kifejezést kizárólag a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti értelemben használom. Lásd: jelen indítvány, 54. lábjegyzet.

13 Lásd ebben az értelemben: Sharpston főtanácsnok O. és társai ügyre vonatkozó indítványa (C-456/12, EU:C:2013:837, 68. pont).

14 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 32. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

15 Lásd: jelen indítvány, 40. pont.

„kedvezményezett” jogállással rendelkezett. Mindazonáltal, figyelemmel arra, hogy N. Chenchooliah házastársa visszatért Portugáliába, és hogy nem tartozik a 2004/38 irányelv hatálya alá az a helyzet, amikor az uniós polgár visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba¹⁶, meg kell állapítani, hogy már nem vonatkozik rá a 2004/38 irányelv 3. cikke szerinti „kedvezményezett” fogalma.

50. Ebben az összefüggésben felmerül a kérdés, hogy N. Chenchooliah – aki olyan uniós polgár házastársa, aki már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát – *elveszítheti-e* a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállását, amennyiben főszabály szerint a házastársának az állampolgársága szerinti tagállamba történő visszatérése esetén már nem felel meg az e rendelkezés által támasztott feltételnek, nevezetesen annak, hogy az uniós polgárt kíséri, vagy hozzá csatlakozik.¹⁷

51. Úgy gondolom, hogy igen.

52. E tekintetben véleményem szerint a Metock és társai ítéletnek¹⁸ és a Lounes ítéletnek¹⁹ van különös jelentősége, amelyekből kitűnik, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalom időben dinamikus vagy fejlődő jellegű.

1) A Metock és társai ítélet

53. A Metock és társai ítéletben²⁰ a Bíróság a High Court (felsőbbíróság) két előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésére adott választ azon jogvita keretében, amely öt uniós polgár és harmadik országbeli állampolgár házastársaik, valamint a miniszter között merült fel. E miniszter elutasította az Írországban dolgozó és/vagy tartózkodó uniós polgár házastársaként benyújtott tartózkodási engedély iránti kérelmüket, azzal az indokolással, hogy nem felel meg az ír szabályozás által akkor előírt, a valamely más tagállamban való jogszerű előzetes tartózkodásra vonatkozó feltételnek.

16 A Bíróság ugyanakkor elismerte valamely, az állampolgársága szerinti tagállamba visszatérő uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjának származékos tartózkodási jogát e tagállamban, lásd: 1992. július 7-i Singh ítélet (C-370/90, EU:C:1992:296, 25. pont); 2007. december 11-i Eind ítélet (C-291/05, EU:C:2007:771, 45. pont). E két ítéletben a Bíróság különösen megállapította, hogy amikor egy uniós polgár egy harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjával az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamban tartózkodik két és fél évet, illetve másfél évet meghaladó időtartamban, és ott munkaviszonyban állt, e harmadik országbeli állampolgár származékos tartózkodási joggal rendelkezik az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamban, amennyiben ez utóbbi ide visszatér. A Bíróság ezt követően a 2014. március 12-i O. és B. ítéletben (C-456/12, EU:C:2014:135, 61. pont) pontosította, hogy az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezései analógia útján alkalmazandók olyan helyzetben, amikor az uniós polgár harmadik ország állampolgárával családi életet alakított ki vagy szilárdított meg valamely, az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamban a 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdésében, vagy 16. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott feltételek szerint és azokkal összhangban történő tényleges tartózkodás folyamán, amikor az említett uniós polgár visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba az érintett családtagjával. Amint ugyanis a Bíróság megállapította, noha a 2004/38 irányelv nem szabályozza a visszatérés ilyen eseteit, azt analógia útján alkalmazni kell az uniós polgárok állampolgárságuktól eltérő tagállamban való tartózkodásának feltételeire, tekintve, hogy mindkét esetben az uniós polgár tekinthető referenciaszemélynek ahhoz, hogy ezen uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja származékos tartózkodási jogban részesülhessen. Valamely uniós polgár és azonos nemű házastársának visszatérését illetően lásd: 2018. június 5-i Coman és társai ítélet (C-673/16, EU:C:2018:385). Valamely uniós polgár és olyan élettársának visszatérését illetően, akivel tartós, megfelelően igazolt kapcsolatot tart fenn, lásd: 2018. július 12-i Banger ítélet (C-89/17, EU:C:2018:570).

17 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy figyelemmel azon tényre, hogy N. Chenchooliah a házastársát nem kísérte Portugáliába és ott nem csatlakozott hozzá, az állampolgársága szerinti tagállamba visszatérő uniós polgár harmadik országbeli családtagjának származékos beutazási vagy tartózkodási jogára vonatkozó ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható az alapeljárásban szóban forgó körülményekre. A Bíróság ezen ítélkezési gyakorlata kapcsán lásd a 16. lábjegyzetet. Az uniós polgár – a 2004/38 irányelv 5. cikke alapján valamely tagállam által kiállított – tartózkodási kártyával rendelkező harmadik országbeli családtagjának beutazási jogát illetően a Bíróság megállapította, hogy az ilyen állampolgárt „nem terhel vízumkötelezettség, illetve azzal egyenértékű kötelezettség ahhoz, hogy beutazhasson az ezen uniós polgár származási tagállamának területére”. 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450, 42. pont). Lásd szintén: McCarthy és társai ügyre vonatkozó indítványom (C-202/13, EU:C:2014:345).

18 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449).

19 2017. november 14-i ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862).

20 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449). Lásd szintén: Póaires Maduro főtanácsnok ezen ügyre vonatkozó állásfoglalása (C-127/08, EU:C:2008:335).

54. Először is a valamely más tagállamban való jogszerű előzetes tartózkodásra vonatkozó követelményt illetően a Bíróság megállapította, hogy a 2004/38 irányelv a tagállamokba való beutazás, illetve az ott-tartózkodás jogát nem biztosítja a harmadik országok valamennyi állampolgára számára, hanem csupán azokat illetik meg e jogok, akik a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban való *letelepedés útján* gyakorló *uniós polgárnak* az irányelv 2. cikkének 2. pontja értelmében vett családtagjai.²¹ A Bíróság megállapította, hogy a 2004/38 irányelvvel ellentétes az olyan tagállami szabályozás, amely megköveteli, hogy az e tagállam állampolgárságával nem rendelkező, e tagállamban tartózkodó uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának a fogadó tagállamba érkezését megelőzően valamely más tagállamban jogszerűen tartózkodnia kellett ahhoz, hogy jogosult legyen ezen irányelv kedvezményes rendelkezéseire hivatkozni.²²

55. Másodszer, a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését illetően a Bíróság megállapította, hogy e rendelkezést úgy kell értelmezni, hogy az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban *tartózkodó uniós polgár* harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársa, aki a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében az uniós polgárt kíséri, vagy hozzá csatlakozik, hivatkozhat ezen irányelv kedvezményes rendelkezéseire a házasságkötés helyétől és idejétől, illetve a házastársnak a fogadó tagállamba való érkezése körülményeitől függetlenül.²³

2) A Lounes ítélet

56. A Lounes ítélet²⁴ alapjául szolgáló ügy a spanyol állampolgárságú P.N.G. Ormazabalra vonatkozott, aki miután 1996 óta az Egyesült Királyságban tartózkodott, 2009-ben honosítással brit állampolgárságot szerzett, spanyol állampolgárságának megőrzése mellett. 2014-ben P.N.G. Ormazabal házasságot kötött az algériai állampolgárságú T. Lounes-nal. Ez utóbbi uniós polgár házastársaként tartózkodási kártya iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet a Secretary of State for the Home Department (belügyminiszter, Egyesült Királyság) elutasított azzal az indokkal, hogy T. Lounes a bevándorlással kapcsolatos ellenőrzések megsértésével túllépte az Egyesült Királyságban megengedett tartózkodás időtartamát.

57. Noha a Bíróság megállapította, hogy P.N.G. Ormazabal spanyol állampolgár és hogy a szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba utazása és ott-tartózkodása révén, vagyis amikor 1996-ban elhagyta Spanyolországot, hogy az Egyesült Királyságba utazzon, az ügy körülményei alapján azt állapította meg a Bíróság, hogy a 2004/38 irányelv nem alkalmazható az ügyben.²⁵ E tekintetben, Bot főtanácsnok indítványát²⁶ követve, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a brit állampolgárság P.N.G. Ormazabal általi megszerzése *a jogi szabályozás megváltozását* is magával vonta a nemzeti jog és a 2004/38 irányelv tekintetében egyaránt.²⁷ A Bíróság így megállapította, hogy P.N.G. Ormazabal egyrésztől már nem felel meg a „kedvezményezett” 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmának és másrésztől, hogy ezen

21 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 73. pont).

22 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 80. pont). Emlékeztetőül, a Bíróság ebben az ítéletben változtatott a 2003. szeptember 23-i Akrich ítélet (C-109/01, EU:C:2003:491) megállapításain.

23 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 99. pont).

24 2017. november 14-i ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862).

25 A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a 2004/38 irányelvnek nem célja, hogy az uniós polgárnak az állampolgársága szerinti tagállamban való tartózkodását szabályozza. Következésképpen az sem célja, hogy ugyanezen tagállam területén származékos tartózkodási jogot biztosítson az ezen uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjai számára. 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

26 Lásd: Bot főtanácsnok Lounes ügyre vonatkozó indítvány (C-165/16, EU:C:2017:407, 48. és 63. pont).

27 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 39. pont).

irányelvnek már nem az a célja, hogy P. N. G. Ormazabal Egyesült Királyságban való tartózkodását szabályozza, mivel ez a tartózkodás – jellegénél fogva – feltétlen. Ennélfogva a Bíróság megállapította, hogy T. Lounes-t a 2004/38 irányelv alapján nem illeti meg a szóban forgó tagállamban a származékos tartózkodási jog.²⁸

58. A Bíróság tehát okfejtésének középpontjába az uniós polgárságot állította.²⁹ E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az uniós polgárok számára az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésében biztosított jogok – köztük a családtagokat megillető származékos jogok – célja többek között az érintett uniós polgár fogadó tagállam társadalmába való fokozatos beilleszkedésének elősegítése.³⁰ Ezt követően a Bíróság utalt arra, hogy e jogok hatékony érvényesülése megköveteli, hogy a P. N. G. Ormazabaléhoz hasonló helyzetben lévő polgárt a fogadó tagállamban azt követően továbbra is megillettehessék az említett rendelkezésre alapított jogai, hogy eredeti állampolgárságán felül megszerezte e tagállam állampolgárságát, valamint különösen, hogy családi életet alakíthasson ki a harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársával, az ezen utóbbi számára biztosított származékos tartózkodási jog révén.³¹ A Bíróság pontosabban megállapította, hogy T. Lounes-t megilletteh egy ilyen tartózkodási jog az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése alapján, olyan feltételek mellett, amelyek nem lehetnek szigorúbbak, mint az említett jog olyan uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagja számára történő biztosítása tekintetében a 2004/38 irányelvben előírt feltételek, amely uniós polgár a szabad mozgáshoz való jogát valamely, az állampolgársága szerintitől eltérő tagállamban való letelepedés útján gyakorolta.³²

3) A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalom fejlődő jellege: a Metock és társai ítéletből, valamint a Lounes ítéletből levonandó tanulságok

59. Teljes mértékben tisztában vagyok a jelen ügy tényállása és a Metock és társai ítélet³³, valamint a Lounes ítélet³⁴ alapjául szolgáló ügyek tényállása közötti eltérésekkel. Mindazonáltal, amint azt a jelen indítvány 52. pontjában említettem, e két ügy véleményem szerint releváns, különösen a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalom dinamikus vagy fejlődő jellegének értékelése céljából.

60. A Metock és társai ítéletet³⁵ illetően érdekes mindjárt megjegyezni, hogy az alapeljárás harmadik ország állampolgárságával rendelkező négy felperese a 2004/38 irányelv alapján hivatkozott a fogadó tagállamban az uniós polgár házastársukkal történő letelepedés jogára.³⁶ Ezen állampolgárok ugyanis azon időpontban terjesztettek elő tartózkodási engedély iránti kérelmet a fogadó tagállamban, amikor az uniós polgár házastársak már néhány éve itt tartózkodtak. A Bíróság tehát ezt az ítéletet a származékos tartózkodási jognak a fogadó tagállamban történő elismerése keretében hozta, ahol az uniós polgár házastárs az e tagállamban történő letelepedése révén élt a szabad mozgáshoz való jogával.³⁷ Emlékeztetőül, a Bíróság megállapította, hogy az uniós polgár kísérésére vagy a hozzá csatlakozásra vonatkozó követelmény a 2004/38 irányelv által előírt, az uniós polgárok családtagjai

28 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 41. és 44. pont).

29 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 48. pont): „E származékos jog célja és igazolása tehát azon a megállapításon alapul, hogy e jog elismerésének megtagadása sértheti többek között ezt a szabad mozgást, valamint az uniós polgár EUMSZ 21. cikk (1) bekezdéséből eredő jogainak gyakorlását és hatékony érvényesülését”.

30 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 56. pont).

31 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 60. pont). Lásd szintén: Bot főtanácsnok Lounes ügyre vonatkozó indítványa (C-165/16, EU:C:2017:407, 86. pont): „A jövőre nézve [P. N. G. Ormazabal] azon jogoktól való megfosztása, amelyekben mindezülig a családtagjai tartózkodását illetően részesült – mivel a honosítás által szorosabb integrálódásra törekedett a fogadó tagállamban – a semmivel tenné egyenlővé az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése alapján élvezett jogok hatékony érvényesülését.”

32 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 62. pont).

33 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449).

34 2017. november 14-i ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862).

35 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449).

36 Lásd: 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 18–37. pont).

37 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 73. pont).

számára biztosított származékos beutazási és tartózkodási jog célját követi, tekintettel arra, hogy ellenkező esetben „azon lehetőségnek a hiánya, hogy az uniós polgárt a családja a fogadó tagállamba elkísérje, vagy ott hozzá csatlakozzék, csorbíthatja az uniós polgár szabad mozgását azáltal, hogy az e tagállamba való beutazáshoz és az ott tartózkodáshoz fűződő jogainak a gyakorlásától az uniós polgárt visszatartja”³⁸.

61. E tanulságok fényében lehet úgy tekinteni, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállás, amellyel arra tekintettel rendelkeznek, hogy valamely harmadik országbeli állampolgár házasságot kötött a szabad mozgás jogát a fogadó tagállamban gyakorló uniós polgárral – amely tagállamban együtt tartózkodnak – megmarad, és azt már nem lehet elveszíteni?

62. Úgy vélem, hogy nem.³⁹

63. Mivel ezen ítéletet uniós polgárok harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársuk kérelmei keretében hozták, *ezen állampolgároknak az uniós polgár házastársukkal a fogadó tagállamban történő letelepedés iránti joga kapcsán*, N. Chenchooliah állításával ellentétben a Bíróság érveléséből nem lehet azt a következtetést levonni, hogy a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállás megmarad és azt már nem lehet elveszíteni az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetben.

64. Egyébiránt az e rendelkezés értelmében vett „kedvezményezett” jogállás dinamikus vagy fejlődő jellegét a Bíróság a közelmúltban egyértelművé tette a Lounes ítéletben⁴⁰. Az ezen ítélet alapján szolgáló ügynek a jelen indítvány 56. pontjában felidézett körülményei alapján a Bíróság megállapította, hogy amióta az uniós polgár P.N.G. Ormazabal megszerezte a fogadó tagállam állampolgárságát, már nem felelt meg a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalomnak, annak ellenére sem, hogy közel húsz évig gyakorolta a szabad mozgás jogát a fogadó tagállamban, és ezen irányelv alapján még huzamos tartózkodási jogot is szerzett.⁴¹

38 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 63. pont). Lásd szintén: 2012. november 8-i Iida ítélet (C-40/11, EU:C:2012:691, 63. és 68. pont); 2014. március 12-i O. és B. ítélet (C-456/12, EU:C:2014:135, 45. pont); 2016. szeptember 13-i Rendón Marin ítélet (C-165/14, EU:C:2016:675, 73. pont); 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 48. pont).

39 Ezzel együtt véleményem szerint nem szabad összetéveszteni azokat a helyzeteket, amelyekben egyértelmű, hogy a 2004/38 irányelv feltételei nem teljesülnek, mint például az uniós polgárnak az állampolgársága szerinti tagállamba való visszatérése vagy valamely másik tagállamban történő végleges letelepedése, míg a harmadik országbeli állampolgár házastársa a korábbi tartózkodási helyük szerinti fogadó tagállamban marad, és másrészt az *átmeneti jellegű* helyzeteket, amelyekben úgy kell tekinteni, hogy az uniós polgár és a harmadik országbeli állampolgár házastársa továbbra is a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállással rendelkezik. Ez a helyzet különösen egy olyan uniós polgár esetében áll fenn, aki átmenetileg az állampolgársága szerinti tagállamba utazik, és ott tartózkodik megfelelően igazolt orvosi kezelés igénybevétele érdekében, valamely egészségi problémával küzdő családtagjának átmenetileg történő ápolása érdekében, vagy aki fontos okból valamely másik tagállamba utazik, és átmenetileg ott tartózkodik, például várandósság és szülés, tanulmányok vagy szakképzés, vagy szakmai okokból, mint például egy másik tagállamba vagy harmadik országba történő kiküldetés, ezek a helyzetek tartoznak a második csoportba. Ez véleményem szerint azt jelenti, hogy abban az esetben, ha az uniós polgárnak *átmenetileg* az állampolgársága szerinti tagállamba kell visszatérnie, vagy ott tartózkodnia, vagy megfelelően igazolt okokból *átmenetileg* valamely másik tagállamba utazik, vagy ott tartózkodik, a harmadik országbeli házastársának, aki a fogadó tagállamban marad, többek között azért, hogy ne veszítse el a munkáját, tanulmányokat folytasson vagy szakképzést szerezzen e tagállamban, továbbra is a „kedvezményezett” 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalma alá kell tartoznia. A tartózkodási kártyának átmeneti távollét esetén történő megtartását illetően lásd: ezen irányelv 11. cikkének (2) bekezdése.

40 2017. november 14-i ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862).

41 P. N. G. Ormazabálnak a fogadó tagállam társadalmába történő fokozatos és példás – egészen e tagállam állampolgárságának megszerzéséig tartó – integrálódása azzal az ellentmondásos eredménnyel járt, hogy a 2004/38 irányelv szerinti jogokat elveszítette, holott minden egyes időszakban teljesítette a tartózkodáshoz szükséges feltételeket. Ezen ellentmondás kapcsán lásd: Bot főtanácsnok Lounes ügyre vonatkozó indítványa (C-165/16, EU:C:2017:407, 86–89. pont). A Bíróság mindazonáltal kiegyensúlyozta a 2004/38 irányelv e megszorító értelmezését az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésének alkalmazása révén, amelynek P. N. G. Ormazabal továbbra is a hatálya alá tartozik. E tekintetben fontosnak tartom kiemelni, hogy a Bíróság figyelembe vette P. N. G. Ormazabal spanyol állampolgárságát, megállapítva, hogy „egy tagállam nem korlátozhatja a valamely másik tagállam állampolgárságának birtoklásából eredő hatásokat, különösen az ahhoz az uniós jog értelmében kapcsolódó azon jogokat, amelyek abból erednek, hogy valamely uniós polgár gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát”: 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 55. pont). A fórum helye szerinti állampolgárság elsődlegessége elvének megkérdőjelezését illetően lásd különösen: Pataut, E., „Les conflits de nationalités face au droit de l’Union”, *Revue critique de droit international privé*, 2018. április–június, 241–256. o.

65. Ha a jelen ügyre alkalmazzuk az e két ítéletből levont tanulságokat a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” fogalom fejlődő jellegének vizsgálata céljából, ez azt jelenti, hogy N. Chenchooliah eleinte egy portugál állampolgár házastársaként három hónapig terjedő, származékos tartózkodási jogot szerzett ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján. Ekkor a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében „kedvezményezett” volt, mivel uniós polgár házastársával annak állampolgársága szerinti tagállamától eltérő tagállamban *tartózkodott*. Mindazonáltal a későbbiekben N. Chenchooliah elveszítette az e rendelkezés értelmében vett „kedvezményezett” jogállását, mivel házastársa visszatért Portugáliába, aki már nem felelt meg a fogadó tagállamban való tartózkodás feltételeinek, és N. Chenchooliah sem felelt meg azon feltételnek, hogy házastársát kíséri, vagy hozzá csatlakozik e tagállamban.⁴² Ebből következik, hogy házastársának Portugáliába történő visszatérése óta, és mivel N. Chenchooliah Írországbban maradt, ahol már nem tartózkodik a férjével, már nem felel meg a „kedvezményezett” 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fogalmának.

66. Ezzel együtt a jelen ügy központjában álló kérdés nyitott marad: annak ellenére, hogy N. Chenchooliah már nem „kedvezményezett” a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, továbbra is ezen irányelv hatálya alá tartozónak lehet-e tekinteni a fogadó tagállamból történő kiutasítása érdekében?

67. Amint azt a következőkben bizonyítani fogom, meggyőződésem szerint igen.

c) Valamely uniós polgár és családtagjai szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának „életciklusa” a 2004/38 irányelv keretében

68. Először is meg kell jegyezni, hogy még ha N. Chenchooliah már nem is rendelkezik a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállással és következésképpen elveszítette a fogadó tagállamban történő tartózkodási jogát, ez semmiképpen sem jelenti azt, hogy ezen irányelv más rendelkezéseit ne lehetne alkalmazni. Kétségtelen, hogy a 2004/38 irányelv alkalmazhatóságát a 3. cikk (1) bekezdése arra az időszakra vonatkozóan határozza meg, amelyben az uniós polgár és családtagjai „kedvezményezettek” e rendelkezés értelmében. Így ezen időszak alatt az irányelv alapján jogosultak a szabad mozgásra és tartózkodásra. A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállás elvesztésének *következményei*, különösen a kiutasítás azonban *mindig* ahhoz az időszakhoz *kötődnek*, amelyben ezen uniós polgár és családtagjai mint „kedvezményezettek” ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében jogszerűen a fogadó tagállamban tartózkodtak.

69. Engedjék meg e gondolat pontosítását.

1) A 2004/38 irányelv eltérő alkalmazása

70. A 2004/38 irányelv felépítése azt mutatja, hogy ezen irányelv a rendelkezéseinek eltérő alkalmazási rendszerét vezet be. A 2004/38 irányelv egyes fejezetei és rendelkezései címének egyszerű elolvasása elegendő egy ilyen rendszer értékeléséhez.⁴³ Ezen irányelv felépítése ugyanis egyrészt az uniós polgár és családtagjai irányelv által szabályozott helyzeteinek, valamint a számukra biztosított jogok fejlődésére utal, és másrészt a kedvezményezetteknek a fogadó tagállamba történő fokozatos integrálódására. A

⁴² Mivel N. Chenchooliah házastársa visszatért Portugáliába, ahol hosszú szabadságvesztés-büntetését tölti, a Portugáliába való visszatérését nem lehet „átmenetinek” tekinteni a jelen indítvány 39. lábjegyzetében említettek értelmében. Lásd szintén: jelen indítvány, 16. és 17. lábjegyzet.

⁴³ Lásd különösen ezen irányelvnek „A kiutazás és beutazás joga” című II. fejezetét és „A tartózkodás joga” című III. fejezetét (három hónapig, három hónapot meghaladóan, huzamosan) a tartózkodási jog megtartására (még az uniós polgár távozása esetén is), valamint a beutazási és tartózkodási jog korlátozására (kiutasítás) vonatkozóan.

2004/38 irányelv ugyanis valamely uniós polgár és családtagjai szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának *teljes életciklusát* szabályozza ezen uniós polgárnak az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba történő érkezésének időpontjától kezdve egészen a távozása időpontjáig.⁴⁴

71. A 2004/38 irányelv tehát egy olyan rendszert vezet be, amely különböző típusú jogokat biztosít a polgárok különböző csoportjainak, és amely következképpen a rendelkezéseinek „eltérő alkalmazását” vonja maga után. Egy ilyen eltérő alkalmazás annak tudható be, hogy egyrészt a szabad mozgás jogát gyakorló valamely uniós polgár és az őt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagok beutazási, tartózkodási vagy távozási helyzete nagyon különbözhet, és másrészt változhat a helyzetük a fogadó tagállamban való tartózkodás időszaka alatt. A 2004/38 irányelv eltérő alkalmazása egész egyszerűen azt jelenti, hogy az uniós polgárok és családtagjaik egyes csoportjai (diákok, álláskeresők, munkavállalók vagy huzamosan ott tartózkodók stb.) eltérő jogokkal rendelkeznek attól függően, hogy mely időszak vonatkozik rájuk (három hónapig terjedő, három hónapot meghaladó vagy huzamos tartózkodási jog) és hogy mely beutazási vagy tartózkodási feltételeket teljesítik a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jog gyakorlása során. Így *a szabad mozgáshoz való jog gyakorlásának teljes életciklusa teljes egészében ezen irányelv hatálya alá tartozik.*⁴⁵

72. Ezen általános gondolat egyébiránt tökéletes összhangban van azzal a gondolattal, amely szerint a 2004/38 irányelv által előírt rendszer fokozataiban szabályozza a fogadó tagállamban való tartózkodási jogot.⁴⁶ Itt újra megtalálható a fejlődés gondolata. Így először is, a 2004/38 irányelv 6. cikkében előírt, *három hónapig terjedő* tartózkodási joghoz csupán az érvényes személyazonosító igazolvány vagy útlevél birtoklása szükséges, külön feltételek és más formai követelmények nélkül.⁴⁷ Ezt követően a *három hónapot meghaladó* tartózkodási jogára a 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) bekezdésében előírt feltételek vonatkoznak.⁴⁸ Végül a *huzamos tartózkodási jogot*⁴⁹ ezen irányelv 16. cikke azon uniós polgárok és családtagjaik számára biztosítja, akik jogszerűen öt éven át folyamatosan tartózkodtak a

44 A 2004/38 irányelv életciklusát úgy értem, mint azon időszak, amely alatt az uniós polgárok szabad mozgásának jogát alkotó szakaszok egymást követően lezajlanak, beleértve azt az időszakot is, amelyben az ezen irányelv által szabályozott szabad mozgás joga megszűnik.

45 Lásd: jelen indítvány, 70. pont.

46 E tekintetben a Bíróság több ízben kifejtette, hogy a 2004/38 irányelv általános összefüggésében azon cél, hogy megkönnyítse és elősegítse a tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás alapvető és egyéni, az EUM-Szerződéssel közvetlenül az uniós polgárokra ruházott jogának a gyakorlását, a fogadó tagállamban való tartózkodás joga szabályozásának fokozatos rendszerébe illeszkedik. A Bíróság hozzátette, hogy lényegében az ezen irányelvet megelőző uniós jogszabályokban és ítélkezési gyakorlatban előírt fokozatok és feltételek átvétele révén e rendszer a huzamos tartózkodás jogához vezet. 2011. december 21-i Ziolkowski és Szeja ítélet (C-424/10 és C-425/10, EU:C:2011:866, 38. pont); 2014. január 16-i Onuekwere ítélet (C-378/12, EU:C:2014:13, 30. pont); 2018. április 17-i B és Vomero ítélet (C-316/16 és C-424/16, EU:C:2018:256, 51. pont).

47 Ezen irányelv 14. cikkének (1) bekezdése szerint e jog mindaddig megmarad, amíg az uniós polgárok és családtagjaik nem jelentenek indokolatlan terhet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére.

48 Ezen irányelv 14. cikkének (2) bekezdése értelmében ugyanis az uniós polgárok és családtagjaik rendelkeznek e tartózkodási joggal, amennyiben eleget tesznek különösen az ezen irányelv 7. cikkében kimondott feltételeknek, amelyek célja annak elkerülése, hogy e személyek indokolatlan terhet jelentsenek a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére. Lásd: Wathelet főtanácsnok Gusa ügyre vonatkozó indítványa (C-442/16, EU:C:2017:607, 51. és 52. pont): „E második cél [amely a (10) preambulumbekszövegből következik] azonban csak az [...] elsődleges céljára tekintettel létezik: mivel az irányelv a tartózkodási jog gyakorlásának elősegítésére irányul, így a tagállamok úgy ítélték meg, hogy biztosítani szükséges az ezen alapszabadság gyakorlásából adódó pénzügyi terhek kordában tartására vonatkozó előírások elfogadását.”

49 Pontosabban a 2004/38 irányelv 16. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a huzamos tartózkodási jogra nem vonatkoznak az ezen irányelv III. fejezetében előírt feltételek. Így a huzamos tartózkodási jog jogosultja terhet jelenthet a fogadó tagállam szociális segítségnyújtási rendszerére és nem utasítható ki e tagállamból. Lásd: Lenaerts, K., „European Union Citizenship, National Welfare Systems and Social Solidarity”, *Jurisprudence*, 18. sz., 2011., 409. o.

fogadó tagállamban.⁵⁰ Az uniós polgár és családtagjai tehát a szabad mozgáshoz való joguk gyakorlásának egy vagy több szakaszát átléphetik, amennyiben teljesítik a 2004/38 irányelv által a tartózkodás időtartamának függvényében előírt feltételeket,⁵¹ ami kedvez a fogadó tagállam társadalmába történő „fokozatos integrálódásuknak”.

73. Ugyanakkor, ha e személyek egy adott időpontban már nem teljesítik a 2004/38 irányelvben előírt feltételeket, és ennek következményeként elveszítik az irányelv 3. cikke (1) bekezdésének értelmében vett „kedvezményezett” jogállásukat és ebből következően a fogadó tagállamba történő beutazás és tartózkodás jogát, ez mégsem jelenti azt, hogy ezen irányelv más rendelkezései ne lennének rájuk alkalmazhatók. E más rendelkezések nem csupán a tartózkodási jog megtartásának feltételeit, és azon feltételeket szabályozzák, amelyek mellett a jog megszűnik (12–14. cikk), hanem a beutazási és tartózkodási jog korlátozását, továbbá a kiutasítás esetén irányadó védelmet (15. cikk) is.

74. E tekintetben véleményem szerint hasznos felidézni, hogy a 2004/38 irányelv 14. cikkének (2) bekezdése értelmében „az uniós polgárok és családtagjaik mindaddig rendelkeznek az ezen irányelv 7., 12. és 13. cikke szerinti tartózkodási joggal, amíg megfelelnek az azokban meghatározott feltételeknek”. Ezen irányelv 12. és 13. cikke szabályozza a családtagok tartózkodási jogának megtartását az uniós polgár halála vagy távozása esetén, és e jog megtartását a házasság felbontása, a házasság érvénytelenítése vagy a regisztrált élettársi kapcsolat megszüntetése esetén. Így, amíg az e két cikkben kimondott feltételek nem érintik az uniós polgár olyan családtagjainak tartózkodási jogát, akik valamely tagállam állampolgárságával rendelkeznek,⁵² nem ugyanez a helyzet az uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagjait illetően, akiknek bizonyos feltételeket kell teljesíteniük a származékos tartózkodási joguk megtartásához. Amennyiben a 2004/38 irányelv 12. cikkének (2) bekezdésében és 13. cikkének (2) bekezdésében kimondott e feltételek nem teljesülnek, e személyek elveszítik a tartózkodási jogukat, *anélkül azonban, hogy elveszítenék a kiutasítás elleni védelmüket*. E személyeket ugyanis ezen irányelv 15. cikke (III. fejezet) védi, amely az uniós polgár és családtagjai szabad mozgásának *nem* közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi *alapon* történő korlátozását szabályozza. N. Chenchooliah helyzetére ez utóbbi rendelkezés vonatkozik.

75. Véleményem szerint a 2004/38 irányelv 12. és 13. cikkének vizsgálatából kitűnik, hogy még ha valamely harmadik országbeli állampolgár el is veszíti a származékos tartózkodási jogát és ennek következtében már nem „kedvezményezett” ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, az említett irányelv a 15. cikkében előírt védelmet biztosítja kiutasítás esetén.

76. E pontosítást követően a vizsgálatom e szakaszában fontosnak tartom kiemelni a jelen ügy és a Lounes ítélet alapjául szolgáló ügy között *fennálló lényeges különbségeket*.⁵³

50 „Az alapvető gondolat az, hogy az uniós polgárokat és családtagjaikat illető jogok a valamely más tagállamban való tartózkodás időtartamával nőnek”, Barnard, C., *The Substantive Law of the EU: The Four Freedoms*, 5. kiadás, Oxford University Press, Oxford, 2016., 438. o.

51 Az uniós polgárnak ugyanis ahhoz, hogy három hónapot meghaladóan meg tudja hosszabbítani tartózkodását, vagy „munkavállalónak vagy önálló vállalkozónak” (a 7. cikk (1) bekezdésének a) pontja) kell lennie, vagy elegendő forrással kell rendelkeznie ahhoz, hogy tartózkodása ne jelentsen terhet a fogadó tagállam szociális rendszere számára, és teljes körű egészségbiztosítással kell rendelkeznie (a 7. cikk (1) bekezdésének b) pontja), vagy tanulmányokat kell folytatnia (a 7. cikk (1) bekezdésének c) pontja), vagy olyan személy kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagjának kell lennie, aki a fenti feltételeknek megfelel (a 7. cikk (1) bekezdésének d) pontja). Ha az uniós polgár e feltételek valamelyikének eleget tesz, a három hónapot meghaladó tartózkodásra való jogosultsága (a 7. cikk (4) bekezdésében foglalt korlátozások mellett) kiterjed a tagállami állampolgársággal nem rendelkező családtagjaira is (ugyanezen cikk (2) bekezdése).

52 A 2004/38 irányelv 12. cikke (1) bekezdése második albekezdésének sérelme nélkül, amely akként rendelkezik, hogy „[a] huzamos tartózkodási jog elnyeréséhez az érintett személyeknek teljesíteniük kell a 7. cikk (1) bekezdésének a), b), c) vagy d) pontjában foglalt feltételeket”, valamint a 2004/38 irányelv 13. cikke (1) bekezdése második albekezdésének sérelme nélkül, amely előírja, hogy „[a] huzamos tartózkodási jog elnyeréséhez az érintett személyeknek teljesíteniük kell a 7. cikk (1) bekezdésének a), b), c) vagy d) pontjában foglalt feltételeket”.

53 2017. november 14-i ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862).

2) A jelen ügy és a Lounes ítélet alapjául szolgáló ügy között fennálló lényeges különbség

77. A Lounes ügyben a bekövetkezett változás P. N. G. Ormazabal jogállásának alapvető megváltozása volt. Ezen ítéletből ugyanis kitűnik, hogy a fogadó tagállam állampolgárságának megszerzésével *megváltozott* a P. N. G. Ormazabalra alkalmazandó *jogi szabályozás*, mind a nemzeti jog, mind a 2004/38 irányelv tekintetében. Így, még ha ezen irányelv közel húsz évig szabályozta a szabad mozgás jogának a fogadó tagállamban történő tartó gyakorlását, a P. N. G. Ormazabalra vonatkozó jogi szabályozás ezen alapvető megváltozása következtében a helyzete nem a 2004/38 irányelv hatálya keretében alakult, hanem ellenkezőleg, azon kívül; így P. N. G. Ormazabalra a honosítás óta ezen irányelv már nem volt alkalmazható. Ennélfogva T. Lounes-t nem illette meg a 2004/38 irányelv rendelkezései alapján származékos tartózkodási jog a fogadó tagállamban.

78. Az alapeljárásban azonban N. Chenchooliah házastársának a Portugáliába való visszatérése megszüntette a szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való (saját jogú és származékos) jogok életciklusát, a 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezett” jogállás elvesztésének következményével, anélkül azonban, hogy az az ezen irányelv által a fogadó tagállam területéről történő kiutasítás esetére előírt védelem elvesztését eredményezte volna.

79. Másképp fogalmazva, P. N. G. Ormazabal helyzetétől eltérően, aki a brit állampolgárság megszerzését követően kikerült a 2004/38 irányelv hatálya alól a jogállás változásából eredő jogi szabályozás változása következtében (az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése azonban vonatkozott rá), N. Chenchooliah házastársának helyzetét – a Portugáliába való visszatérését követően – már nem ez az irányelv szabályozza, anélkül hogy az a rá irányadó jogi szabályozás megváltozását jelentené. N. Chenchooliah házastársa ugyanis a jövőben a 2004/38 irányelv keretében gyakorolhatja a szabad mozgáshoz való jogát Írországban, míg P. N. G. Ormazabal brit állampolgárként feltétlen tartózkodási joggal rendelkezik az Egyesült Királyságban. Ebből következően ezen irányelvnek nem célja, hogy az e tagállamban való tartózkodáshoz való jogát szabályozza.

80. Következésképpen T. Lounes helyzetével ellentétben, akit a brit állampolgárság felesége általi megszerzését követően nem illett meg a 2004/38 irányelv értelmében vett tartózkodási jog, N. Chenchooliah helyzete – házastársának Portugáliába való visszatérését követően – a kiutasítása céljából ezen irányelv más rendelkezéseinek hatálya alá tartozik.⁵⁴

3) *Uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező házastársának kiutasítása továbbra is a 2004/38 irányelv hatálya alá tartozik, amennyiben e polgár az állampolgársága szerinti tagállamba történő visszatérése következtében már nem gyakorolja a szabad mozgáshoz való jogát a fogadó tagállamban*

81. Amint a jelen indítvány 68–80. pontjában kifejtett megfontolásokból következik, nyilvánvaló, hogy N. Chenchooliah kiutasítása a 2004/38 irányelv, közelebbről a 15. cikkének hatálya alá tartozik.

82. E tekintetben lényegesnek tartok három másik megfontolást.

83. Először is megjegyzem, hogy a Metock és társai ítélet⁵⁵ alapjául szolgáló ügyben a miniszter már a nemzeti idegenrendészeti jogszabály alkalmazásának az uniós polgár házastárs családtagjaira történő széles körű értelmezése mellett érvelt. Ezen álláspontot a Bíróság az ítéletének 60–70. pontjában elutasította. Ebben az összefüggésben a Bíróság többek között emlékeztetett az uniós jogalkotó azon hatáskörére, hogy szabályozza az uniós polgárok családtagjainak a tagállamokba való beutazására,

⁵⁴ Amint azt a Bizottság a tárgyalás során jelezte, különbséget kell tenni a „kedvezményezett”-fogalom használatának céljától függően, nevezetesen a szabad mozgáshoz való jog és/vagy tartózkodási jog gyakorlására vonatkozó cél vagy az e jogok korlátozására és a kiutasítás esetén irányadó védelemre vonatkozó cél szerint.

⁵⁵ 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449).

valamint a tagállamok területén való tartózkodására vonatkozó feltételeket abban az esetben, ha azon lehetőségnek a hiánya, hogy az uniós polgárt a családja a fogadó tagállamba elkísérje, vagy ott hozzá csatlakozzék, csorbíthatja az uniós polgár szabad mozgását azáltal, hogy az e tagállamba való beutazáshoz és az ott tartózkodáshoz fűződő jogainak a gyakorlásától az uniós polgárt visszatartja.⁵⁶

84. Végül annak elismerése, hogy a tagállamoknak lehetősége van az uniós polgár harmadik országbeli állampolgár családtagját a 2004/38 irányelv eljárási biztosítékai alapján vagy a nemzeti idegenrendészeti jog alapján a fogadó tagállam területéről kiutasítani, azzal járna, hogy az uniós polgároknak az állampolgárságuk szerinti tagállamtól eltérő tagállamban történő szabad mozgáshoz való joga a nemzeti bevándorlási jog rendelkezéseitől – különösen a kiutasítást határozatlan ideig tartó beutazási tilalommal lehetővé tévő rendelkezésektől – függően tagállamonként eltérne. Egy ilyen eredmény összeegyeztethetetlen lenne a valamennyi uniós polgárt megillető, a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való joggal.

85. Másodszor hangsúlyozni kell, amint azt a Bizottság kifejezetten megjegyezte, hogy azon értelmezés, amely szerint valamely uniós polgárra és családtagjaira eltérő kiutasítási eljárások vonatkoznának, sértené a családi élet védelme biztosításának és a szabad mozgás gyakorlása megkönnyítésének célját.⁵⁷ Így ha valamely, a szabad mozgás jogát már nem gyakorló uniós polgár harmadik országbeli állampolgár házastársát ki lehetne utasítani az Írországba való beutazási tilalmat határozatlan ideig előíró nemzeti idegenrendészeti jog alapján, amint az a jelen esetben történt, az a valóságban megakadályozná az uniós polgárt, hogy harmadik országbeli állampolgár házastársával visszatérjen Írországba, amennyiben e tagállamban kívánná gyakorolni a szabad mozgáshoz való jogát.⁵⁸

86. E tekintetben a Bíróság már emlékeztetett arra, hogy a 2004/38 irányelv (5) preambulumbekzdése kimondja, hogy „[a] tagállamok területén való szabad mozgás és tartózkodás valamennyi uniós polgárt megillető jogát, ha azt a szabadság és méltóság objektív feltételei mellett gyakorolják, a családtagok számára is biztosítani kell, állampolgárságukra tekintet nélkül”⁵⁹. Véleményem szerint észszerűen lehet úgy tekinteni, hogy „a szabadság és méltóság [ezen] objektív feltételeit” ki kell terjeszteni az uniós polgárok és családtagjaik szabad mozgáshoz való joga gyakorlásának teljes életciklusára, a fogadó tagállamba történő megérkezésüktől egészen az onnan történő távozásukig. Egyébiránt a (25) preambulumbekzdés kimondja, hogy az eljárási biztosítékokat részletesen meg kell határozni, annak érdekében, hogy az uniós polgárok és családtagjaik jogainak magas szintű védelmét biztosítsák, ha megtagadják tőlük egy tagállamba való beutazás vagy az ott-tartózkodás jogát.

87. Végül és harmadszor a jelen indítvány 68–80. pontjában kifejtett álláspont, amely szerint N. Chenchooliah a kiutasítás céljából továbbra is a 2004/38 irányelv és különösen a 15. cikkének hatálya alá tartozik, összhangban van annak szükségességével, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezéseit ne értelmezzék megszorítóan, és semmiképp se akadályozzák azok hatékony érvényesülését.⁶⁰

56 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 63. pont). Lásd szintén: 2012. november 8-i Iida ítélet (C-40/11, EU:C:2012:691, 63. és 68. pont); 2014. március 12-i O. és B. ítélet (C-456/12, EU:C:2014:135, 45. pont); 2016. szeptember 13-i Rendón Marín ítélet (C-165/14, EU:C:2016:675, 73. pont); 2017. november 14-i Lounes ítélet (C-165/16, EU:C:2017:862, 48. pont).

57 A Bizottság által a Bíróság előtt a tárgyaláson adott pontosítások alapján, ebben az esetben az uniós polgár kiutasítási határozat hatálya alatt állna a 2004/38 irányelvet átültető ír jogszabály alapján, míg a harmadik országbeli állampolgár házastárs a nemzeti idegenrendészeti jog alapján hozott, Írországba történő határozatlan ideig fennálló beutazási tilalommal elrendelt kiutasítási határozat hatálya alatt állna, amelyet ezen irányelv 15. cikkének (3) bekezdése kifejezetten tilt.

58 Az EUMSZ 21. cikk első bekezdése értelmében „[a] Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz”.

59 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 83. pont); 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450, 33. pont).

60 2007. december 11-i Eind ítélet (C-291/05, EU:C:2007:771, 43. pont); 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 84. pont); 2014. december 18-i McCarthy és társai ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450, 32. pont).

88. Következésképpen a fenti megfontolásokra figyelemmel úgy vélem, hogy amennyiben a tartózkodási jog megszűnése vagy lejárta része a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása végének, valamely uniós polgár harmadik országbeli állampolgár házastársának a fogadó tagállam területéről történő kiutasítása továbbra is a 2004/38 irányelv, közelebbről a 15. cikkének hatálya alá tartozik, ha ezen uniós polgár már nem él a szabad mozgáshoz való jogával a fogadó tagállamban, és visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba.

2. Az uniós polgároknak és harmadik országbeli állampolgár családtagjuknak a tartózkodási joguk lejárta miatti kiutasítására alkalmazandó korlátozásokról és eljárási biztosítékokról

89. A 2004/38 irányelv az uniós polgárok és családtagjaik kiutasítására alkalmazandó korlátozásokat és eljárási biztosítékokat ír elő. Pontosabban ezen irányelv különbséget tesz a kiutasítást igazoló okokon alapuló két különböző rendszer között. Így valamely kiutasítási határozatot igazolhatja akár közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi ok (VI. fejezet), akár egyéb ok (15. cikk), különösen az, hogy a 2004/38 irányelv valamely kedvezményezettje nem teljesíti az irányelvben előírt tartózkodási feltételeket.

90. Még ha egyet is értek a miniszterrel abban, hogy az N. Chenchooliah kiutasításának igazolása céljából hivatkozott indokok nem tartoznak a 2004/38 irányelvben foglalt közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okok közé, az alábbiakban kifejtett okokból véleményem szerint kizárt, hogy N. Chenchooliah helyzetére ne ezen irányelv 15. cikke vonatkozzon.

a) A 2004/38 irányelv VI. fejezetének hatálya

91. A miniszter, valamint az észrevételeket benyújtó kormányok azt állítják, hogy az N. Chenchooliah helyzetéhez hasonló esetben a kiutasítási határozatot nem a 2004/38 irányelv VI. fejezetének rendelkezései, hanem a nemzeti idegenrendészeti jog (kitoloncolási határozat) szabályozza.⁶¹

92. N. Chenchooliah ellenben arra hivatkozik, hogy a vele szembeni kiutasítási határozatot a 2004/38 irányelv VI. fejezetének, különösen ezen irányelv 27. és 28. cikkének rendelkezései szerinti követelmények betartásával kell meghozni.

93. Először is, a valamely uniós polgár harmadik országbeli állampolgár házastársát – mint N. Chenchooliah is – a kiutasítással szemben megillető védelem fokának vizsgálata előtt emlékeztetni kell arra, miszerint a 2004/38 irányelv VI. fejezetének címéből kitűnik, hogy az e fejezetben foglalt rendelkezések, különösen a 27. cikk a közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból történő beutazási jog és tartózkodási jog korlátozására vonatkoznak.

94. Nyilvánvaló, hogy az N. Chenchooliah kiutasításának igazolása céljából hivatkozott okok nem a 2004/38 irányelv VI. fejezetében szabályozott közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokon alapulnak.⁶² Amint ugyanis arra a miniszter az írásbeli észrevételeiben utalt és a tárgyaláson megerősítette, N. Chenchooliah kiutasítása azon a tényen alapul, hogy uniós polgár házastársa a Portugáliába történő visszatérése óta már nem gyakorolja Írországban a szabad mozgáshoz való jogát. A miniszter arra is utalt, hogy az N. Chenchooliah kiutasítására irányuló határozattervezethez hasonló kiutasítási határozat bevándorlás-ellenőrzési intézkedés, amelyet gazdasági célból fogadtak el.

⁶¹ Lásd: jelen indítvány, 32. pont. Emlékeztetni kell arra, amint az az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban ismertetett jogi háttéréből kitűnik, hogy az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakasza alapján hozott kiutasítási határozat hivatalból határozatlan ideig fennálló, Írországba történő beutazási tilalommal jár együtt.

⁶² Amint azt a miniszter és Írország a kérdést előterjesztő bíróság előtt és az írásbeli észrevételeiben megjegyezte, nyilvánvaló, hogy N. Chenchooliahval szemben nem lehet a 2004/38 irányelv 27. cikkén alapuló kiutasítási határozatot hozni, tekintettel arra, hogy e rendelkezésnek megfelelően ez annak megállapítását írja elő, hogy az érintett személy veszélyt jelent a közrendre vagy a közbiztonságra, ami a jelen esetben nyilvánvalóan nem áll fenn.

95. Másodszor, érdekes véleményem szerint visszatérni a Metock és társai ítélethez⁶³, utalok annak 94. és 95. pontjára. Emlékeztetőül, a Bíróság ezen ítélet 94. pontjában megállapította, hogy „[a] 2004/38 irányelvnek a kizárólag az uniós polgárt »kísérő« vagy »hozzá csatlakozó« családtagjaira való alkalmazása [...] egyenértékű az uniós polgár családtagjai beutazási és tartózkodási jogának az arra a tagállamra való korlátozásával, amelyben az uniós polgár tartózkodik”. A Bíróság ugyanakkor az említett ítélet 95. pontjában pontosította, hogy „[a]ttól az időponttól, hogy az uniós polgár harmadik ország állampolgárságával rendelkező családtagját a 2004/38 irányelv alapján megilleti a fogadó államba való beutazás és az ott-tartózkodás joga, a fogadó állam e jogot csak az említett irányelv 27. és 35. cikkének betartása mellett korlátozhatja”⁶⁴. Véleményem szerint e pontosítást nem lehet az ítéletben megállapított tényállástól külön értékelni, nevezetesen, hogy az érintett uniós polgárok *letelepedtek a fogadó tagállamban és harmadik országbeli állampolgár házastársukkal ott tartózkodtak*. Ennélfogva a Bíróság ilyen pontosítását úgy kell értelmezni, hogy amennyiben a szabad mozgás jogát gyakorló uniós polgár harmadik országbeli állampolgár házastársa a fogadó tagállamban tartózkodik ezen uniós polgárral, és később elveszíti a 2004/38 irányelv alapján őt megillető származékos beutazási és tartózkodási jogát, e jogokat csak ezen irányelv 27. és 35. cikkének betartása mellett lehet korlátozni.

96. A jelen esetre alkalmazva ez azt jelenti, hogy mivel N. Chenchooliah házastársa visszatért Portugáliába, és a házaspár már nem tartózkodik együtt a fogadó tagállamban, N. Chenchooliaht már nem illeti meg a 2004/38 irányelv 27. és 28. cikkében előírt kiutasítás elleni védelem.

97. Ebből következik, hogy N. Chenchooliah helyzete főszabály szerint nem tartozik a 2004/38 irányelv VI. fejezetének hatálya alá.⁶⁵ Mindazonáltal, amint azt a jelen indítvány 72–74. pontjában kifejtettem, ez nem jelenti azt, hogy N. Chenchooliah nem tartozik ezen irányelv más rendelkezéseinek, különösen a 15. cikk hatálya alá, amely azon uniós polgárok vagy családtagjaik kiutasítására vonatkozó eljárási biztosítékokat szabályozza, akik *korábban* ugyanezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kedvezményezettként” a fogadó tagállamban tartózkodtak.

b) A 2004/38 irányelv 15. cikkének értelmezése

98. A 2004/38 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének megfelelően „[a] 30. és 31. cikkben leírt eljárásokat hasonlóan kell alkalmazni az uniós polgár és családtagjai szabad mozgását *nem* közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi alapon korlátozó *határozatokra*”.⁶⁶

99. Először is, a 2004/38 irányelv 15. cikke (1) bekezdésének pusztán szó szerinti olvasatából kitűnik, hogy azokat az eljárási biztosítékokat, amelyekre e rendelkezés utal (30. és 31. cikk), „hasonlóan kell alkalmazni az uniós polgár vagy családtagjai szabad mozgását [...] korlátozó határozatokra”. Ez azt jelenti, hogy a rendelkezést nem csupán az uniós polgár, hanem a családtagjai szabad mozgását korlátozó *valamennyi kiutasítási határozatra* alkalmazni kell. E rendelkezés olvasatából az is kitűnik, hogy az nem vonatkozik a közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokból hozott határozatokra, hanem kizárólag a „*nem közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi alapon*” hozott határozatokra. Ebből következően a „*nem közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi alap*”, amelyre a 2004/38 irányelv 15. cikkének (1) bekezdése utal, különösen a származékos tartózkodási jognak a fogadó tagállamban történő elvesztésére vonatkozik – az uniós polgárnak az állampolgársága szerinti tagállamba történő visszatérése okán –, mint az alapeljárásban szóban forgó esetben is.

63 2008. július 25-i ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449).

64 Megjegyzendő, hogy a Metock és társai ítéletnek éppen erre a pontjára alapította a High Court (felsőbíróság) a 2014. április 29-i Igunma kontra Governor of Wheatfield Prison és társai ítélet ([2014] IEHC 218) 30. pontjában azt a megállapítását – amelyre a kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik –, hogy P. Igunma a 2004/38 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének hatálya alá tartozik, mivel egy uniós polgárral kötött házasságot a fogadó tagállamban, ahol e polgár a szabad mozgáshoz való jogát gyakorolta és P. Igunma továbbra is e rendelkezés hatálya alá tartozik, még akkor is, ha jogszerűen elutasították a tartózkodási kártya iránti kérelmét.

65 Kivéve ezen irányelv 30. és 31. cikkére vonatkozóan, amint azt a későbbiekben kifejtem.

66 Kiemelés tőlem.

100. Másodszer, ha figyelembe vesszük a 2004/38 irányelv 15. cikkét körülvevő rendelkezéseket, emlékeztetni kell arra, hogy e cikk ezen irányelvnek „A tartózkodás joga” címet viselő III. fejezetébe illeszkedik. E fejezet rendelkezései a három hónapig terjedő tartózkodási jogra (6. cikk), a három hónapot meghaladó tartózkodási jogra (7. cikk), valamint egyrészt a tartózkodási jog megtartására vonatkoznak az uniós polgár halála vagy távozása (12. cikk), a házasság felbontása, érvénytelenítése vagy a regisztrált élettársi kapcsolat megszüntetése (13. cikk) esetén, és másrészt a 6., 7., 12. és 13. cikkben előírt tartózkodási jog megtartására, amennyiben e jogok kedvezményezettjei eleget tesznek az e cikkekben kimondott feltételeknek (14. cikk). Ebben az összefüggésben, amint arra a Bizottság helyesen rámutatott, a 2004/38 irányelv 15. cikke azokra a helyzetekre vonatkozik, amelyekben az uniós polgár és az őt kísérő vagy hozzá csatlakozó családtagjai már nem felelnek meg az ezen irányelv által előírt tartózkodási feltételeknek (6., 7., 12., 13. vagy 14. cikk) és ebből következően elveszítik a saját jogú vagy származékos tartózkodási jogukat.⁶⁷ A jelen esetben nem vitatott, hogy N. Chenchooliah a szabad mozgás jogát Írországból gyakorló uniós polgár házastársaként tartózkodott e tagállamban a 2004/38 irányelv 6. cikkének (2) bekezdése által előírt három hónapig terjedő származékos tartózkodási jog alapján, amely jogot a házastársának Portugáliába történő visszatérését követően elveszített.

101. Ennélfogva a 2004/38 irányelv 15. cikkét a szövegkörnyezetének vizsgálata alapján úgy kell értelmezni, hogy az vonatkozik az uniós polgárra és harmadik országbeli állampolgár családtagjaira az N. Chenchooliah esetéhez hasonló helyzetben. Ez az értelmezés az egyetlen, amely alkalmas arra, hogy a 2004/38 irányelv célkitűzéseinek megvalósulását biztosítsa.

102. A fenti megállapítást megerősíti a 2004/38 irányelv célkitűzésének vizsgálata.

103. E tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó értelmezése szerint az uniós jogalkotó elismerte a tagállami állampolgárok családi élete védelme biztosításának fontosságát annak érdekében, hogy az EUM-Szerződés által biztosított alapvető szabadságok gyakorlásának akadályait megszüntesse.⁶⁸ Így, amint arra a jelen indítvány 85. és 86. pontjában hivatkoztam, ha nem alkalmazzuk a 2004/38 irányelv 15. cikkét harmadik országbeli állampolgár családtagokra, ami véleményem szerint kizárt, az azzal a következménnyel járna, hogy egy házaspárt kiutasíthatnának a fogadó tagállamból eltérő jogi szabályozás alapján, ami sértene a családi élet védelme biztosítása és a szabad mozgáshoz való jog gyakorlása megkönnyítése céljának elérését. A jelen esetben N. Chenchooliaht az 1999. évi bevándorlási törvény 3. szakaszának (1) bekezdése alapján utasították ki, Írországra történő beutazási tilalom elrendelésével. Még ha e törvény 3. szakaszának (11) bekezdése elő is írja – amint azt a miniszter az írásbeli észrevételeiben jelezte –, hogy a kiutasítási határozat hatálya alatt álló személy kérheti a minisztertől e határozat módosítását vagy visszavonását, a miniszter a tárgyaláson megerősítette, hogy e jogkör mindazonáltal *mérlegelésen alapul*.

104. Ezt követően emlékeztetni kell arra, hogy a 2004/38 irányelv 15. cikke (3) bekezdésének megfelelően a fogadó tagállam nem írhat elő beutazási tilalmat olyan kiutasítási határozattal összefüggésben, amelyre ezen irányelv 15. cikkének (1) bekezdését kell alkalmazni. Nyilvánvaló tehát, hogy a fogadó tagállam által a nemzeti idegenrendészeti jog alapján hozott, beutazási tilalmat előíró

⁶⁷ A 2004/38 irányelv 3. cikkének (1) bekezdése és a 12–15. cikk közötti viszonyt illetően, a 15. cikk, amint azt hangsúlyoztam, minden olyan esetre alkalmazandó, amelyben valamely uniós polgár vagy a családtagjai nem felelnek meg ezen irányelv 6., 7. és 12–14. cikkében támasztott feltételeknek. Lényeges tehát kiemelni, hogy a 2004/38 irányelv 7. cikkének (2) bekezdése kimondja, hogy „[a]z (1) bekezdésben meghatározott tartózkodás jogát ki kell terjeszteni azokra a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban, feltéve hogy az uniós polgár megfelel az (1) bekezdés a), b) vagy c) pontjában kimondott feltételeknek” (kiemelés tőlem). Ezen utalás „a családtagokra, akik nem valamelyik tagállam állampolgárai, és az uniós polgárt kísérik, vagy hozzá csatlakoznak a fogadó tagállamban” szerepel ezen irányelv 3. cikkének (1) bekezdésében is. Következésképpen egyértelmű, hogy a 2004/38 irányelv 15. cikke a valamely uniós polgár harmadik országbeli állampolgár családtagjaira is alkalmazandó.

⁶⁸ 2008. július 25-i Metock és társai ítélet (C-127/08, EU:C:2008:449, 56. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

kiutasítási határozat mindenképpen a 2004/38 irányelv 15. cikkének (3) bekezdésében előírt követelmények megsértésének minősül. Ezenkívül egy ilyen határozat a valóságban megakadályozná az uniós polgárt, hogy harmadik országbeli állampolgár házastársával visszatérjen Írországba, amennyiben e tagállamban kívánná gyakorolni a szabad mozgáshoz való jogát.

105. Végül a 2004/38 irányelv 15. cikke alkalmazásának az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló helyzetekre történő mellőzése azzal a következménnyel járna, hogy kiüresíti e rendelkezés lényegének egy részét, megfosztva azt hatékony érvényesülésétől.

106. Ezen okok összessége miatt úgy vélem, hogy a 2004/38 irányelv 15., 30. és 31. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokat alkalmazni kell az alapeljárás felpereséhez hasonló helyzetben lévő, valamely uniós polgár harmadik országbeli állampolgár házastársát kiutasító határozatra.

V. Véggövetkeztetés

107. Az előző megfontolások összességére tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a High Court (felsőbb bíróság, Írország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekre a következő választ adja:

A 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelettel módosított, az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 15., 30. és 31. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azokat alkalmazni kell valamely harmadik országbeli állampolgárral szemben azon indokkal hozott kiutasítási határozatra, hogy e személy már nem rendelkezik ezen irányelv címén tartózkodási joggal, amennyiben ezen állampolgár akkor kötött házasságot egy uniós polgárral, amikor az a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamba való utazása és ott-tartózkodása révén az említett irányelv 6. cikkének (1) bekezdése alapján gyakorolta, majd később visszatért az állampolgársága szerinti tagállamba.